

BIO-info 32/2010, 01. okt. 2010 [BIO: sakslistor og møtereferater](#) [BIO-info arkiv](#)
submission deadline to bio.info@bio.uib.no is Wednesday 16:00

Fra toppen!

Gratulerer!

Denne ukens hyggeligste opplevelse var selvsagt tildelingen av årets Møbius, Forskningsrådets pris for fremragende forskning, til vår egen professor Frede Thingstad, på Forskningsfesten i Oslo Konserthus. En vel fortjent anerkjennelse til en forsker som både har bidratt til å flytte den marine mikrobiologiens frontlinjer fremover, men også til en person som har evnet å bygge en gruppe og et sterkt miljø rundt seg over lang tid.

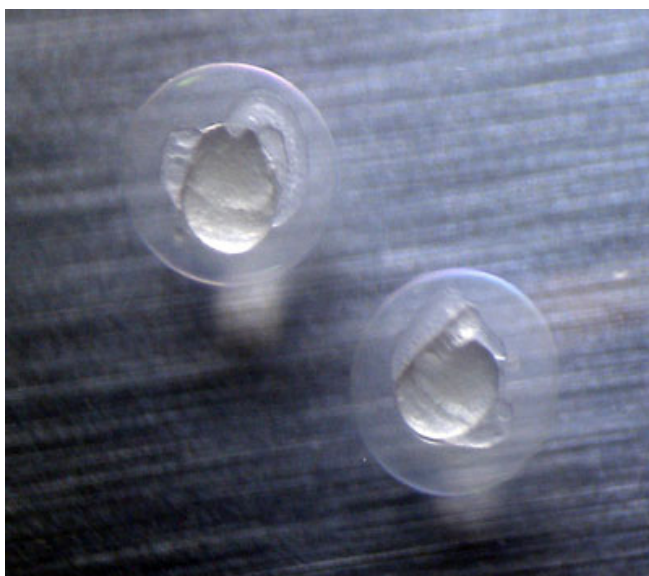
Til tross for at det ikke akkurat har drysset med faste universitetsstillinger til fagfeltet, er marin mikrobiologi blitt et viktig tyngrepunkt på instituttet vårt. Noe av årsaken til det er kanskje Fredes evne til å trekke sammen personer med ulik kompetanse i en gruppe som kan se med et videre syn på hvordan vi kan forstå det marine mikrobielle økosystemet. God tverrfaglighet begynner gjerne her. Vi gratulerer Frede med fremragende forskning!

God forskning og god formidling hører gjerne sammen, og under Forsker Grand Prix forrige fredag fikk vi oppleve en flott forestilling der ti doktorgradsstipendiater på fire minutter skulle fortelle om fire års forskning. Dette er en krevende øvelse, men helt sikkert en nyttig erfaring for fremtidig formidlingsarbeid og forelesninger. Vi gratulerer Lise Doksæter (HI) og Marte Haave (NIFES), to flotte BIO-representanter som gjorde en kjempeinnsats foran en fullsatt og feststemt sal med mentometerknapper. En ekstra applaus til Marte som tok seg helt til finalen!

Hilsen Anders.

Ukens bilde

Mobile phone documentation

Photographer: Inge Døskeland

This image comes from MAR350, where students were looking at early development in zebrafish. Read more below.

You are invited to submit photos (electronically!) for "Ukens bilde". Please include a very short description and credit information. Picture can be of researchers / students in action, technology, organisms, field sites ... Please send your pictures to nast.info@bio.uib.no

Innhold:

Siste nytt fra BIO	3
Årets Möbius, Forsker Grand Prix, Fish Management, Fish in Purgatory, Reisebrev	3
Undervisningsnytt	6
Teaching tip, Flytting av kateter	6
Siste nytt fra verden rundt oss	7
Fagleg-pedagogisk dag, Foreign employees, Ledige stillinger	7
Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter	7
WUN Research Development Fund	7
Kurs, møter, seminar og arrangement	8
Karen Lunsford workshops, Debattmøte om studieadministrasjon	8
Nye artikler	9
Roiha, HJB Birks, Solhøy, Utne-Palm et al., Skjæraasen et al.,	9

Siste nytt fra BIO

Årets Möbius, Forsker Grand Prix, Fish Management, Fish in Purgatory, Reisebrev

Årets Möbius til Frede Thingstad

Under forskningens festaften – Norges Forskningsråds årlige tilstelning i Oslo Konserthus – ble vår egen professor Frede Thingstad tildelt Möbiusprisen for 2010. Möbiusprisen er den fremste prisen som tildeles norske forskere; Forskningsrådet sier om statuttene:

”Forskningsrådet sin pris for framifrå forskning skal lønne høy kvalitet i forskning, nasjonalt og internasjonalt. Prisen blir gitt på grunnlag av dokumenterte resultat, og skal vere ein inspirasjon til vidare innsats.”

Möbiusprisen består av 1 million kroner og skulpturen “Liggende Möbius”. Skulpturen er inspirert av det såkalte möbiusbåndet – et legeme hvor man kan “gå” kontinuerlig fra den ene siden til den andre uten å gå over noen kant. Möbiusbåndet har fascinert matematikere helt siden fenomenet ble beskrevet av den tyske matematikeren August Möbius som levde frem til 1868.

Professor Thingstad har i mange år forsket på det mikrobielle økosystemet i havet. At hans forskning har vært fremragende har mange visst – nå har

Forskningsrådet entydig slått det fast ved å tildele han Möbiusprisen! Priskomiteen la spesiell vekt på Thingstads uomtvistelige bidrag til betydningen av 'the microbial loop' for den marine økologi. Prisen ble overrakt av forskningsminister Tora Aasland.

Også medlemmene i Fredes forskningsgruppe var til stede i Konserthuset; vi håper og tror at tildelingen også var til stor glede og inspirasjon for hans medarbeidere.

I fjor ble tildelt European Research Councils Advanced Grants for prosjektet “Microbial Network Organisation” i meget kvass konkurranse med andre europeiske toppforskere. Hans arbeider er publisert i prestisjetunge tidsskrifter som Science. For de som er opptatt av bibliometriske analyse kan nevnes at prof. Thingstads arbeider er sitert godt over 3000 ganger og at hver artikkel i gjennomsnitt er sitert over 40 ganger. Bibliometriske fanatikere vil vite at hans h-index på 30 er svært så imponerende.

Gratulerer til Frede (og takk til vår dekan Dag Rune Olsen for både tekst og bilde (nederst) og til Forskningsrådet for bilde (øverst))!

BIO-info

Nyheter fra Institutt for biologi

BIO-stipendiater i Forsker Grand Prix

Marte Haave fra NIFES og Lise Doksæter fra HI, begge PhD-stipendiater tilknyttet BIO, kjempet med åtte andre stipendiater fra Bergen om den store pokalen i Forsker Grand Prix i Bergen 24. september. Fire minutter hadde hver av dem i første runde, til å overbevise dommerpanel og publikum om at de var kveldens beste formidlere av sine forskningsfunn. Ann-Kristin Molde fra Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier stakk av med seieren.

Hvem går videre til finalen...? (Foto: Sidsel Flock Bachmann, Forskningsrådet)

Trude Duelien Skorge fra Institutt for indremedisin fortalte om passiv røyking, Elisabeth Silden ved samme institutt fortalte om sin kreftforskning. Kristian K. Starheim fra molekylærbiologisk institutt og Institutt for kirurgiske fag brukte maurtuen som bilde på sin kreftforskning, mens Silde Endresen Reme fra HEMIL-senteret hadde hjernen som utgangspunkt for sin fortelling om kroniske ryggsmarter. Alexander Madsen Sandvik fra Institutt for strategi og ledelse ved NHH tok for seg ledelse av kreative personer, Birgitte Graverholt fra Høyskolen i Bergen og Institutt for samfunnsmedisin fortalte om sin forskning på eldre, mens Marte Haave fra NIFES og Institutt for biologi ville ha oss til å spise mer fisk. Ove Daae Lampe fra CMR og Institutt for informatikk viste grafiske fremstillinger av oljeutslippet i Mexicogulften, mens Lise Doksæter fra Havforskningsinstituttet og Institutt for biologi fortalte at hun har brukt de siste fire årene på å skremme sild.

I finalen kjempet tre kvinnelige forskere om heder og ære – psykolog Silje Endresen Reme, ernæringsbiolog Marte Haave og språkforsker Ann-Kristin Molde. Men ingen kunne slå Ann-Kristin Molde.

Tekst: Guri Gunnes Oppedgård, På Høyden (se hele historien [her](#)).

Lecture in fish management

Hui-Yu Wang fra University of Massachusetts Amherst, USA, skal gi foredrag "Life history variation of fishes: formation and implications for fisheries management" på mandag, 11/10, kl. 10-11. Vi har reservert møterommet Store Puddefjorden (5G01). [Read more.](#)

A Fish in Purgatory

Karin Pittman from the Fisheries Ecology and Aquaculture research group was interviewed on Canadian national radio, a programme called "Quirks and Quarks". She explains how the bearded goby seems to possess remarkable, even super-hero-like qualities. [Read more.](#)

Reisebrev fra Santa Cruz

BIO-info inviterer de av våre forskere som er på forskningstermin til å sende oss et lite reisebrev. Først ut er ex-instituttleder Jarl Giske:

Jeg har nå vært 3 måneder i Santa Cruz, og skal være 2 måneder til før jeg kommer hjem til Bergen. Santa Cruz ligger halvannen time sør for San Francisco. Det bor 50-60.000 mennesker i denne byen som domineres av universitetet og hippiene. Egentlig er de ikke hippier lenger, de er rett og slett hjemløse uteliggere. Santa Cruz har rykte på seg som USAs mest liberale by, så her tolereres det meste. Dessuten har byen (som San Francisco) et mildt vinterklima som gjør at det er ikke fare for å fryse i hjel under en busk i parken. (Derfor kommer monark-sommerfulger fra store deler av USA til en liten park her i byen for å overvintre. Det er kortere enn å reise til Mexico.) Sommeren derimot, tilbyr ikke mye tropevarme. Byen ligger på samme breddegrad som Algarve, og hele sommeren strømmer det turister fra Californias indre som vil til kysten for å kjøle seg ned. Mark Twain sa en gang at den kaldeste vinteren i hans liv var den sommeren han tilbrakte i San Francisco. Der blir temperaturen sjelden over 20 grader, mens her i byen kommer den ofte noen grader høyere enn det, men sjelden over 25. Det kommer av at det indre av California varmes opp av sola og ny kjølig luft må passere kystbyene for å erstatte den som har steget til værs lenger inne. Så Santa Cruz har nesten daglig tåke fram til

godt ut på formiddagen og ny tilførsel på ettermiddagen. Sjøen holder vel en 15-16 grader, men det blir litt varmere om vinteren når vinden gir seg.

Så jeg er ikke her for å bade, og heller ikke på grunn av gode laboratorier. Største fordel er at jeg kan arbeide så mye jeg vil uten at noen synes jeg bør gjøre noe annet, og at jeg har en svært kompetent kollega å diskutere med. Jeg møter min vert Marc Mangel en eller to ganger hver uke til en halvtime eller times

samtale. Du synes det var lite? Vel, jeg kan ikke regne med å få mer oppmerksomhet fra mine to veiledere Sigrunn og Christian dersom jeg sitter på Marineholmen heller, og det er veldig nyttig med forandring. Dessuten klarer jeg ikke å framskaffe nye resultater oftere.

Det jeg prøver å finne svar på, er om det er nødvendig å ta hensyn til fiskens psykologi. I 1966 startet et meget omfattende tradisjoner innen

atferdsforskningen, kalt Optimal spiseteori og Livshistorieteori. Begge gikk ut fra antakelsen at organismene foretar optimale valg - men grunnleggerne av teoriene poengterte at dette var bare en forenkling for å kunne gjøre beregningene. I disse 40 årene har veldig lite blitt gjort for å undersøke hvor langt unna sannheten disse forenklingene tar oss. Jeg vet ikke svaret, men jeg ser allerede at det blir mye vanskeligere å forutse hva et dyr gjør når det ligger en liten personlighet på lur innen i hodet. Det blir betydelig variasjon både innen og mellom bestander av psykologiske fisker. (Hvordan jeg vet det? Fordi jeg har regnet det ut.) Målet er å ha kommet et stykke videre med dette problemet før jeg pensjonerer meg.

Jarl, 30.9.2010

Undervisningsnytt

Teaching tip, Flytting av kateter

Teaching tip

Jon Vidar Helvik writes to tell us about an unexpected experience he had with a MAR350 lab-course. The students were looking at early development in zebra fish

BIO-info

Nyheter fra Institutt for biologi

---

under the microscope. They used their own cell phones to take pictures through the microscope oculars and the results are not bad. Check out a slideshow of some of the pictures [here](#).

Flytting av kateter i undervisningsrom

Kateterne med styringspanel og pc i seminarrom K1, 2, 3 og 4 må ikke flyttes på siden det er elektrisk utstyr montert. Dette har skjedd før og ført til at kontakter har blitt revet ut og tilkoblingspunkter ødelagt. Dersom brukerne av rommene mener nåværende plassering av kateterne er uhensiktsmessig, må de melde tilbake til studie@bio.uib.no slik at vi kan be om permanent flytting.

Siste nytt fra verden rundt oss

Fagleg-pedagogisk dag, Foreign employees, Ledige stillinger

FAGLEG-PEDAGOGISK DAG - 4. februar 2011 - Invitasjon til registrering av programtema og forelesingar

SEVU inviterer fagmiljøa ved UiB til å komme med forslag til tema dei ønskjer å forelese i/halde kurs om på neste års Fagleg-pedagogisk dag, som blir arrangert *fredag 4. februar 2011*.

Formålet med dagen er som kjent bl.a. å gje lærarar høve til å bli oppdatert på utviklinga innanfor sine fag og det som skjer på forskingsfronten. I den vidaregåande skulen blir det undervist i eit mangfald av fag ved ulike studieretningar og med mykje tverrfagleg prosjektarbeid. Dette inneber at *emne frå fagområde ved alle fakulteta er aktuelle som forelesingstema*. Meir informasjon og skjema for innmelding av skjema [her](#).

Rights and duties for foreign employees in Norway

Håvard Grov from Nav EURES Hordaland will in co-operation with INN Bergen, offer you information about your rights and duties when you are living and working in Norway. The main focus will be on Norwegian rules & regulations and rights & duties in the labour market. Key words are Norwegian National Insurance Scheme, EEA regulations, Norwegian immigration regulations, Norwegian labour regulations, language courses, taxes, wages and other practical information about the labour market and public sector. NB UiB employees are INN members – just mention that you are from UiB. [Read more](#).

Ledige stillinger for biologer

Mer info finner du [her](#).

Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter

WUN Research Development Fund

WUN Research Development Fund

Worldwide Universities Network (WUN) inviterer forskere fra medlemsuniversitetene til å søke om såkornmidler fra WUN Research Development Fund for initiering av nye WUN forskningssamarbeidsprosjekter med tilknytning til de tematiske Global Challenges områder.

De fem tematiske WUN Global Challenges områdene er:

- Adapting to Climate Change
- Furthering the Frontiers of Cultural Understanding

- Opportunities and Challenges of Globalisation
- Global Public Health
- Information and Communications Technology

Søknadsfrist **29.10.2010**

Mer [info](#), [søknadsskjema](#), [retningslinjer](#) og liste over [WUN-medlemmer](#)

Mer info om utlysninger inkl. løpende, dvs. uten frister finner du [her](#)

Husk å sende søknadsutkastet til post@bio.uib.no 1 uke i forveien (gjelder ikke mindre bevilgninger som legater og fonds)

Kurs, møter, seminar og arrangement

Karen Lunsford workshops, Debattmøte om studieadministrasjon

Workshops/talks – Karen Lunsford, professor of writing

As part of the project Writing from bachelor to PhD, professor of writing Karen Lunsford will offer the following workshops/talks in October:

Academic Writing for Grads, Postdocs, and Faculty

In this workshop, we will discuss how successful scientific articles, grant proposals, and abstracts present and justify research questions. Open for all interested!

Time and place: 13 October, 10:15-12:00, Large Auditorium, HIB

Small Changes, Big Results: Easy Ways to Include More Writing in Science Courses

In this workshop, we will talk about writing-to-learn techniques that enhance science learning without adding significantly to the instructor's workload. This workshop is aimed especially at instructors who teach BA courses.

Time and place: 21 October, 12:15-14:00, Seminar room K1/2, BIO-building, A-block

Solutions for Plagiarism

We will talk about different types of plagiarism, their causes, and solutions. Open for all interested!

Time and place: 27 October, 10:15-12:00, Large Auditorium, HIB

Debattmøte om studieadministrasjonen – hvilken rolle har studieadministrasjonen i dag, og hva bør den være?

Hvordan kan studieadministrasjonen (SA) ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, Universitetet i Bergen best understøtte studentenes suksess og det vitenskapelig personalets tid til forskning? Med andre ord; hva bør være SA sine viktigste oppgaver slik at den bidrar optimalt til at Universitetet i Bergen skal nå sine mål innen forskning, undervisning og formidling?

Målgruppen for seminaret er alle ved Universitetet i Bergen med interesse for problemstillingen.

Spesielt er ledere på alle nivå og studieadministrativt personale i hele organisasjonen ved Universitetet i Bergen velkommen. Også vitenskapelig ansatte i verv og utvalg knyttet til undervisningen håper vi vil komme for å bidra med innspill. Mer informasjon [her](#).

Tid: Torsdag 7.oktober 2010, kl.13.15-15.00

Sted: Aud.5, 3.etg., Realfagsbygget

Mer info om kurs, møter, seminar og arrangement etc finner du [her](#).

Nye artikler

Roiha, HJB Birks, Solhøy, Utne-Palm et al., Skjæraasen et al.,

***A full listing of BIO's ISI publications can be found on BIO's internal web pages. Click here for an [alphabetic listing for 2010](#). Click here for a [listing sorted by date](#) in ISI (most recent at the top).

Irja Sunde Roiha, Erling Otterlei and Ole Bent Samuelson. Bioencapsulation of florfenicol in brine shrimp, *Artemia franciscana*, nauplii. Journal of Bioanalysis & Biomedicine - Open Access. www.omicsonline.org. Volume 2(3) : 060-064 (2010) - 060

Abstract: The brine shrimp *Artemia franciscana* is one of the most common live-feed organisms for use in the larval culture of marine fish production. Bioencapsulation of florfenicol, an antibacterial agent, in *Artemia* nauplii was investigated as a potential carrier for this drug to marine larvae. Florfenicol was delivered directly to the organisms as particles, and the doses ranged from 100 to 2000 mg/l. Analysis of florfenicol concentrations in *Artemia* sp. nauplii were performed using high performance liquid chromatography (HPLC). The uptake of florfenicol in *Artemia* nauplii increased with particle size, dose, and exposure time, obtaining the highest concentration of 5.02 ng/nauplius, using a dose of 300 mg/l AQUAFLOX premix and 10 min exposure time. However, to obtain reproducible results, an enrichment time of at least 60 min is recommended.

[Link to article.](#)

Gaillard, MJ; Sugita, S; Mazier, F; Trondman, AK; Brostrom, A; Hickler, T; Kaplan, JO; Kjellstrom, E; Kokfelt, U; Kunes, P; Lemmen, C; Miller, P; Olofsson, J; Poska, A; Rundgren, M; Smith, B; Strandberg, G; Fyfe, R; Nielsen, AB; Alenius, T; Balakauskas, L; Barnekow, L; **Birks, HJB**; Bjune, A; Bjorkman, L; Giesecke, T; Hjelle, K; Kalnina, L; Kangur, M; van der Knaap, WO; Koff, T; Lageras, P; Latalowa, M; Leydet, M; Lechterbeck, J; Lindbladh, M; Odgaard, B; Peglar, S; Segerstrom, U; von Stedingk, H; Seppa, H. (2010). Holocene land-cover reconstructions for studies on land cover-climate feedbacks. *Clim. Past.*, 6, 483-499.

Vatne, S; **Solhoy, T**; Asplund, J; Gauslaa, Y. (2010). Grazing damage in the old forest lichen *Lobaria pulmonaria* increases with gastropod abundance in deciduous forests. *Lichenologist*, 42, 615-619.

Strand, DA; **Utne-Palm, AC**; Jakobsen, PJ; **Braithwaite, VA**; Jensen, KH; **Salvanes, AGV**. (2010). Enrichment promotes learning in fish. *Mar. Ecol.-Prog. Ser.*, 412, 273-282.

Skjæraasen, JE; **Meager, JJ**; Karlsen, O; Mayer, I; Dahle, G; Rudolfson, G; **Ferno, A**. (2010). Mating competition between farmed and wild cod *Gadus morhua*. *Mar. Ecol.-Prog. Ser.*, 412, 247-258.